

Brojne prepreke pred pripadnicama Vojske Srbije koje žele da postanu deo misija UN

Među mirovnjacima osam žena iz Srbije

Boban Karović

U FOKUSU

Od 113 pripadnika Vojske Srbije (VS) u mirovnim operacijama Ujedinjenih nacija trenutno učestvuje osam žena. U mirovnoj operaciji u Kongu na dužnosti medicinskih tehničara su angažovane dve, koliko ih ima i na vojničkim dužnostima na Kipru, dok se u misiji u Libanu, na vojničkim dužnostima, nalaze četiri pripadnice VS. Takođe, na obuci u Kraljevini Španiji, pred upućivanje u Liban, trenutno se u sastavu voda na vojničkim dužnostima nalaze dve žene.

Postoji nekoliko razlog zbog kojih je broj žena u mirovnim misijama tako mali. Major Goran

pripadnika/ca MO i VS angažovanih u mirovnim operacijama u skladu sa standardima NATO.

Međutim, u Beogradskom centru za bezbednosnu politiku navode nekoliko sistemskih prepreka za veće učestvovanje žena u mirovnim operacijama. Kako objašnjavaju, da bi neko bio poslat u vojnu misiju, potrebno je da ima oficirski čin i minimum šest godina staža, dok je za odlazak u policijsku misiju potrebno da se u nacionalnoj službi provede pet godina. Međutim, vojne uslove su do sada zadovoljavale samo pripadnice sanitetskih timova.

„S obzirom na to da su prve potporučnice završile Vojnu akademiju tek 2011, u mirovne misije moći će da budu poslate tek za ko-

vakva situacija može biti promenjena ukoliko se u narednom periodu primeni pozitivna diskriminacija. To znači da je prilikom izbora kandidata i kandidatkinja za učestvovanje u misijama potrebno ak-

učćeće u multinacionalnim operacijama u Centru za mirovne operacije muškarci i žene pohađaju obuku koja se odnosi i na rodno osetljive sadržaje, po Osnovnom standardizovanom modulu UN

Propuste unapređenje

U Beogradskom centru za bezbednosnu politiku ističu da studiozno istraživanje u vezi s motivisanošću žena da učestvuju u mirovnim operacijama još uvek nije sprovedeno, ali da je na osnovu intervjua sa učesnicama moguće izvesti neke zaključke.

„Prvi razlog za (ne)učestvovanje je subjektivne prirode. Smatra se da učestvovanjem u misijama žene i muškarci mogu da steknu stručna znanja i da se usavršavaju. Takođe, učesnici misija u prilici su da obavljaju veliki broj poslova koje nisu obavljali u matičnoj instituciji. Ipak, neretko se povratnici iz misija suočavaju sa komentarima svojih kolega 'da su išli u misiju samo da zarade pare'“, navode u BCBP. Kako dodaju, na donošenje odluke o učestvovanju u misiji često utiče i (ne)mogućnost napredovanja u karijeri. Naime, učesnicama misija nije garantovano da će napredovati u karijeri iako su se usavršavali tokom boravka u misijama. Zanimljivo, dešava se da zbog učestvovanja u misiji propuste unapređenje ili raspoređivanje na bolja radna mesta.

palovici, iz Centra za mirovne operacije Vojske Srbije, u razgovoru za Danas objašnjava da su ograničavajući faktori, pre svega, relativno mali broj žena u sistemu bezbednosti, predrasude o njihovoj sposobnostima, ali i nedovoljna motivisanost žena zbog dugotrajne odsutnosti od kuće i porodice, te, na kraju, tradicionalno shvatanje da je vojnička profesija rezervisana za muškarce.

„Jedan od razloga nedovoljnog učešća žena u operativnom sastavu multinacionalnih operacija (vojnim i policijskim jedinicama) jeste činjenica da žene čine mali broj operativnog sastava policije i vojske (oko osam odsto), što ograničava njihov broj u operativnom sastavu multinacionalnih operacija. Kao jedan od razloga treba istaći i nedovoljnu motivisanost žena da učestvuju u multinacionalnim operacijama, najčešće zbog dugotrajnog odsustva od kuće i razdvojenosti od porodice. Dosadašnje iskustvo pokazuje da su žene u multinacionalnim operacijama većinom angažovane u sanitetskim timovima kao medicinski tehničari.

Od 29. marta 2012. godine po prvi put u istoriji Republike Srbije u mirovnim operacijama UN u Republici Kipar angažovane su žene u ulozi profesionalnih vojnika, i to dve pripadnice pešadijskog voda“, kaže Topalović.

Prema njegovim rečima, trenutno ne postoji mehanizam podrške većem učešću žena u mirovnim operacijama, ali je u pripremi izrada programa Psihološke podrške članovima porodice

Dosadašnje iskustvo pokazuje da su žene u multinacionalnim operacijama većinom angažovane u sanitetskim timovima: Pripadnice Vojske Srbije

ju godinu, kada budu ispunjeni formalni uslovi. Sa druge strane, njihove koleginice u policiji imaju 'duži staž', te ispunjavaju formalne uslove. Jedan od razloga nedovoljnog učestvovanja žena u operativnom sastavu mirovnih operacija UN predstavlja činjenica da one čine mali procenat vojske i policije.

Preporuke

„Potrebno je omogućiti predušlove za aktivnije učestvovanje žena iz sastava Vojske Srbije u mirovnim operacijama, i to intenzivnijim treninzima, obukom i kursovima za oficirke i podoficirke VS, kako bi bio nadomešten nedostatak profesionalnog iskustva od šest godina. Takođe, potrebno je obezbediti (bolju) institucionalnu podršku za roditelje koji odlaze u misije, i to davanjem posebnih beneficija, kao što su češća odsustva i plaćen boravak sa porodicom po povratku iz misije“, preporučuju u Beogradskom centru za bezbednosnu politiku.

tivno promovisati rodno senzitivnu politiku, odnosno dati prednost ženama u odnosu na muškarce, kako bi se povećala zastupljenost žena u mirovnim misijama u skladu sa odredbama Nacionalnog akcionog plana (NAP)“, objašnjavaju u Beogradskom centru za bezbednosnu politiku.

Inače, NAP predviđa da se učestvovanje žena u mirovnim operacijama do 2015. poveća na 30 odsto, što je, čini se, teško ostvariv cilj, imajući u vidu mali procenat žena u sastavu vojske i policije.

Uslovi koje žene moraju da ispunje kako bi postale deo mirovnih operacija su potpuno isti kao i za muškarce i zavise od konkretne dužnosti na koju se upućuju.

„Pored obuke za konkretnu dužnost u multinacionalnoj operaciji, u pripremi kandidata VS za

za obuku za multinacionalne operacije“, a teme su: 'Prevenција seksualnog iskorišćavanja i zloupotreba', 'Jednakost polova u multinacionalnim operacijama' i 'Rodna pitanja'. U sklopu neposrednih priprema za konkretnu misiju, u Centru se realizuje obuka 'Rodna pitanja', dva nastavna časa u trajanju od po 45 minuta, kao i obuka 'Pravila ponašanja i odnosi u multinacionalnom okruženju u MnOp UN', jedan nastavni čas“, kaže major Topalović.

Kako objašnjava, postoje i teme koje se odnose na odgovornost prema civilnom stanovništvu, naročito ženama i deci, kao i na mehanizme za sprečavanje nasilja nad ženama i pune odgovornosti u slučaju nedoličnog ponašanja pripadnika mirovnih kontingenata i zaposlenih u službama UN.